

Socca

Pääkaupunkiseudun
sosiaalialan osaamiskeskus

**Miten sosiaalihuollon tiedonhallinta on
kehittynyt jo nyt?**

Sosiaalihuollon tiedonhallinnan tavoitetila 2020

- Kansallinen sosiaalihuollon asiakastiedon arkisto on otettu käyttöön ja suuri osa sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmistä on liitetty hyödyntämään sitä.
- Kaikki sosiaalihuollon asiakasasiakirjat tallennetaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiin tietojärjestelmäpalveluihin heti niiden valmistuttua.
- Asiakastyön kirjaaminen on yhtenäistä eri puolilla maata, koska käytössä on sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaiset asiakasasiakirjat.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen yhteiskäyttö on mahdollista.

Missä mennään pääkaupunkiseudulla

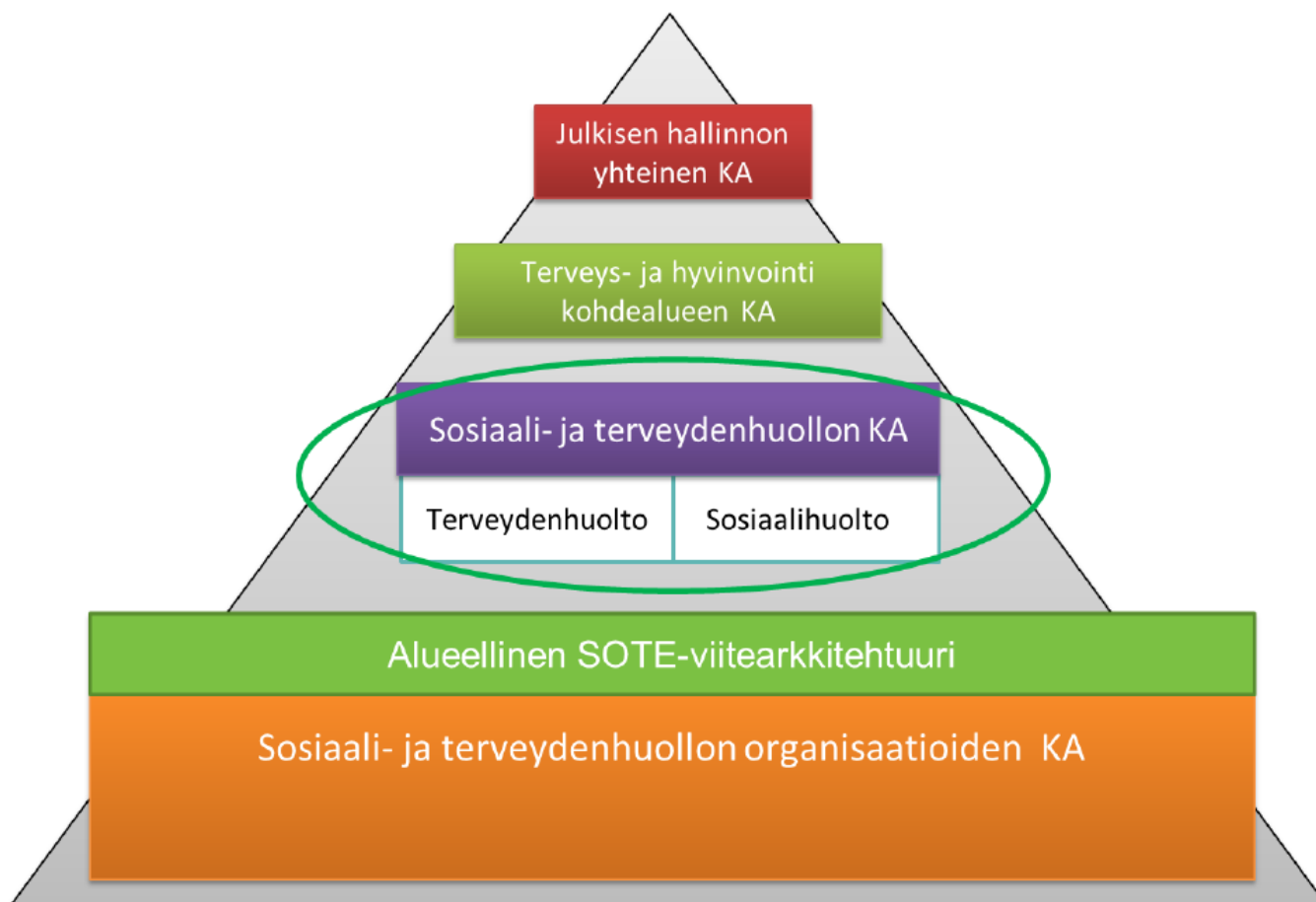
- Apotin käyttöönotto alkaa syksyllä 2018 ja sen valmistelussa on voitu täysimääräisesti hyödyntää sosiaalihuollon kansallisia luokituksia, prosessikuvauksia, sanastoa ja asiakirjarakenteita.
- Muualla maassa ollaan asteittain kehittämishankkeiden kautta muovaamassa asiakastietojärjestelmiä kansallisten määritysten suuntaan (ml Espoo)
- Koko maassa on tähän mennessä valmennettu 750 kirjaamisvalmentajaa, joista 140 pääkaupunkiseudulle. Työ jatkuu.
- Kirjaamisvalmentajat toimivat muutosagentteina ja tärkeänä tukijoukkona asiakastietojärjestelmien kehittämistyössä tuoden siihen käytännön työntekijöiden asiantuntemuksen
- Pääkaupunkiseudulla sosiaalialan henkilöstö koulutetaan kattavasti asiakasasiakirjalain mukaiseen kirjaamiseen ennen Apotin käyttöönottoa .

Taustalla 15 vuoden tavoitteellinen ja visionäärinen työ

Onnistumisen eväät

1. Kansallisesti yhtenäistä perustaa lähdettiin rakentamaan käytännön asiakastyötä tekevien kanssa. käsite
2. Aloitettiin käsitelmäärittelystä. Sanaston yhtenäistäminen on pohja tiedon yhtenäistämiselle.
3. Taustalla oli kokonaisarkkitehtuuriajattelu, joka mahdollisti järjestelmällisen ja tulevaisuusorientoituneen työskentelyn
4. Aloitettiin uudistusta tukevan lainsäädännön valmistelu
5. Jätettiin tilaa myös alueellisille kehittämistyölle jota hyödynnettiin kansallisen kivijalan rakentamisessa
6. Onnistuneet rekrytoinnit

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen kokonaisarkkitehtuurin sijoittuminen julkisen hallinnon arkkitehtuurihierarkiassa

(Huovila ym. 2015)

Tiedonhallintaa lähdettiin kehittämään sosiaalialan omista lähtökohdista

- 2001- 05** **Sosiaalihuollon ekonsultaatiohanke**
- 2004** **Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelma**
”laaditaan laaja-alainen suunnitelma tietotekniikan hyödyntämisestä sosiaalihuollossa”
- 2002 - 05** **Sosiaalialan kansallinen kehittämisohjelma**
- 2005 – 11** **”Tikesos” Tiedonhallinnan kehittäminen sosiaalialalla**
”asiakirjojen tietosisältöjä, dokumentaatorakenteita, asiakirjahallintoa, tietosuojaa”
- 2011** **OPER, tiedonhallinnan keskitetty yksikkö**
- 2015** **Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista**
- 2016-18** **Kansa-koulu eli kirjaamisvalmennus**
- 2018** **Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä**

Kansa-koulu-hanke 2016 - 2018

Vie käytäntöön asiakasasiakirjalakia

- Luo edellytyksiä sosiaalialan organisaatioiden liittymiselle valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon
- Edistää määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa
- Edistää kansallisten luokitusten ja asiakasasiakirjarakenteiden käyttöönottoa asiakastietojärjestelmiin
- Kansa-koulusta vastaavat 11 sosiaalialan osaamiskeskusta yhteistyönä. Työtä rahoittaa THL.

Tavoitteet

Toiminta- ja tietomäärittelykset

- **TP 1 Palvelutehtävälukituksen käyttöönotto**
 - Sosiaalihuollon palvelutehtävälukitus otetaan käyttöön julkisen sosiaalihuollon palvelunjärjestäjänä toimivissa organisaatioissa
- **TP 2 Palveluprosessien yhtenäistäminen**
 - Sosiaalihuollon organisaatioiden palveluprosessien kuvaukset yhtenäistetään kansallisten prosessikuvausten mukaisesti
- **TP 3 Asiakasasiakirjojen sisällön yhtenäistäminen**
 - Sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaiset asiakasasiakirjojen (erikseen sovittu rajattu joukko) sisällöt otetaan käyttöön asiakastietojärjestelmissä

Tavoitteet

Kirjaamisosaamisen kehittäminen

- **TP 4 Kirjaamisvalmennuksen sisällön tuottaminen**
 - Sosiaalihuollon henkilöstölle tuotetaan valmennus- ja perehdytysmateriaalia asiakasasiakirjalain vaatimuksista ja määrämuotoisesta kirjaamisesta
- **TP 5 Kirjaamisvalmentajien valmennus**
 - Sosiaalipalveluja tuottaviin organisaatioihin valmennetaan määrämuotoiseen kirjaamiseen ja kansallisen asiakastietomallin käyttöönottoon perehdytettyjä ammattihenkilöitä, jotka vastaavat henkilöstön kirjaamisvalmennuksesta omissa organisaatioissaan
- **TP 6 Kirjaamisvalmennusten alueellinen toteutus**
 - Sosiaalihuollon henkilöstölle järjestetään kirjaamisvalmennusta hankkeessa mukana olleissa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa ja henkilöstön kirjaamisosaamista vahvistetaan

Kirjaamisvalmennus leviää

- Valmistuneita kirjaamisvalmentajia 1. vaiheessa on 632 henkilöä
- Organisaatioiden kirjaamisvalmennukseen on osallistunut 3 454 henkilöä
 - (tilanne 22.5.2017)

Pääkaupunkiseudun kirjaamisvalmentajat

Aluekoordinaattori Anna Väinälä

- Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, ammattikorkeakoulut Laurea, Metropolia, DIAK, yksityisiä palveluntuottajia (lastensuojelu, vammaispalvelut ja iäkkäiden palvelut)
- **1. vaiheessa** viisi valmennusryhmää, 140 kirjaamisvalmentajaa
- **2. vaiheessa** neljä valmennusryhmää (vuoden 2017 loppuun mennessä) ja 120 kirjaamisvalmentajaa
- Alueellinen kirjaamisvalmentajien verkosto, jolla yhteistyötä mm. Apotin kanssa

Kirjaamisvalmennuksen satoa

Talentia-lehti

SYYSKUU 2016

Sosiaalihuolto siirtyy asiakastietojen määrämuotoiseen kirjaamiseen

30.9.2016 | Lait ja rakenteet, Suosittelemme | ★★★★★

<http://www.talentia-lehti.fi/sosiaalihuolto-siirtyy-asiakastietojen-maaramuotoiseen-kirjaamiseen/>

Kirjaamisvalmentajien valmennukset käynnistyivät Lappeenrannassa

Kansa-koulu-hankkeen kirjaamisvalmentajien valmennusten ensimmäisen vaiheen valtakunnallinen koulutuskierraus on alkanut. Lappeenranta aloitti toisena koulutuspaikkakuntana Socomin aluekoordinaattori Jaana Tainan johdolla. Kirjaamisvalmentajien valmennuksessa sosiaalialan ammattilaisia valmennetaan uuden asiakasasiakirjalain mukaiseen, valtakunnallisesti yhtenäiseen kirjaamiseen. Ensimmäisenä valmennuspäivänä 7.9. Lappeenrannan kaupungintalolla paikalla oli 17 sosiaalialan ammattilaista.

<http://www.socom.fi/kansa-koulu/liitutaulu/>

**"Asiakas kerrallaan"-kirjaamistapa selkeyttää omaa
päättä ja työtä - Kansa-koulun pilottivalmennuksen
oppeja viety jo käytäntöön**

http://www.socca.fi/kehittaminen/sosiaalialan_tiedonhallinta_-_kansa-koulu

KIRJAAMISVALMENNUS

Sosiaalialan osaamiskeskukset tiedonhallinnan kehittäjinä

- Eturintamassa lähtivät liikkeelle ISO ja Poske, jotka valitsivat aikanaan tietoteknologian kehittämisen omaksi strategiseksi kärjekseen. Molemmat tekivät kehittämistyötä yliopiston kanssa. Tuloksena on ollut valtakunnallisesti merkittävää osaamista.
- Osaamiskeskukset ovat tehneet vuosien mittaan monia selvityksiä kuntien tiedonhallinnan tasosta ja nostaneet esiin puutteita.
- Toteutettu lukuisia alueellisia kehittämishankkeita, joiden tuloksia on pyritty nostamaan kansallisesti hyödynnettäviksi.
- Parhailtaan tehdään aloitteita koskien digitalisaation ulottamisesta vahvemmin myös sosiaalihuoltoon.
- Tavoitteena pysyvä kirjaamisvalmentajien verkosto, jossa sosiaalihuollon kirjaamista kehitetään valtakunnallisesti yhtenäisellä tavalla.
=> Kannustaa ja vahvistaa käytännön työtä tekevien sosiaalialan ammattilaisten osaamista

Sosiaalihuollon Kanta-palveluihin valmistautuminen

- Asiakkaat voivat nähdä omat tietonsa. Suuri haaste sille, että kirjaamisen käytännöt saadaan muuttumaan – monia muutoksia onneksi jo nyt nähtävissä.
- Asiakastyö muuttuu, dokumentointiin käytettävä aika vähenee, se yksinkertaistuu ja kaikki tarpeellinen tieto on helpommin saatavissa. Työntekijältä vaaditaan samalla kuitenkin uutta osaamista – koulutus!
- Dokumentointi vahvistuu osana asiakastyötä (ei enää irrallinen osa), jota tehdään mahdollisimman paljon yhdessä asiakkaan kanssa.
- Yhtenäinen kirjaaminen on mitä tärkeintä valmistautumista sote-uudistukseen. Vain sitä kautta voi onnistua palvelujen integrointi, tiedolla johtaminen ja palvelujen kehittämistä tukeva tutkimus.
- Yhtenäisyys vahvistaa tietojärjestelmien rakenteisuutta. Kansalliset luokitukset ja asiakirjarakenteet otetaan käyttöön tietojärjestelmissä.

Sote-tieto hyötykäyttöön -strategia 2020: Tieto hyvinvoinnin ja uudistuvien palveluiden tukena

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

2014

2030

- Termistön yhtenäisyys
- Tiedon yhtenäisyys
- Tiedon hyödynnettävyys
- Asiakkaan osallistuminen

”Ajatus siitä, että kaikki tieto on käytettävissä ja helposti löydettävissä tarvittavalla hetkellä ajasta ja paikasta riippumatta tuntuu aika uskomattomalta. Tää me halutaan!”

Kirjaamisvalmentaja

... ja siltana seuraavaan puheenvuoroon

”oli asiakastietojärjestelmä Apotti, Oda tai mikä tahansa, niin ainoastaan sellainen kansallisesti tehty määrittelytyö ja asiakastyön kirjaaminen kuin mitä sosiaalihuollossa on tehty, mahdollistaa big datan hyödyntämisen asiakkaiden parhaaksi”

Lähteet

Lehmuskoski Antero; Tiedonhallinta Sosiaalityössä. Sosiaalityön käsikirja 2017
Sote-tieto hyötykäyttöön –strategia 2020, STM2014
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen kokonaisarkkitehtuuri THL
12/2015
Sosiaalihuollon kokonaisarkkitehtuuri THL 9/2015

Kiitos avusta

Anna Väinälä, aluekoordinaattori, Socca
Maarit Hiltunen-Toura, projektipäällikkö, Socom Oy
Teppo Taskinen, sosiaalihuollon tiedonhallinnan asiantuntija, Socom Oy
Sirpa Kuusisto-Niemi, lehtori, Itä-Suomen yliopisto

Kiitos mielenkiinnosta!

pirjo.marjamaki@hus.fi

